EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 7. 2019
COM(2019) 352 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Posilnenie opatrení EÚ na ochranu a obnovu svetových lesov

{SWD(2019) 307 final}

I. Situácia

Stav svetových lesov

Lesy sú nenahraditeľné. Sú našimi pľúcami a systémom na podporu života, pokrývajú 30 % pevniny našej planéty a zahŕňajú 80 % biodiverzity nachádzajúcej sa na Zemi. Poskytujú nám vzduch na dýchanie a odstraňujú z atmosféry oxid uhličitý. Lesy poskytujú životne dôležitú ekologickú infraštruktúru pre určité najbohatšie a najrozmanitejšie zoskupenia života na planéte. Poskytujú obživu a príjem pre približne 25 % svetovej populácie, sú nositeľom kultúrnych, sociálnych a duchovných hodnôt a tvoria veľkú časť územia, ktoré tradične obýva domorodé obyvateľstvo.

Svetové lesy sú v súčasnosti vážne ohrozené odlesňovaním[1] a degradáciou lesov[2], pričom od roku 1990 do roku 2016 došlo k úbytku 1,3 milióna km^2 lesnej plochy, čo sa rovná k úbytku lesov o veľkosti 800 futbalových ihrísk každú hodinu[3]. V záujme zabezpečenia zdravia a pohody ľudí a nasmerovania našich spoločností na cestu udržateľného rozvoja musíme spolupracovať s ostatnými na zvrátení tohto trendu a musíme lesy na celom svete chrániť a obnovovať.

Hrozby pre svetové lesy patria k najväčším výzvam našej doby, čo sa týka udržateľnosti. Odlesňovanie je hlavnou príčinou úbytku biodiverzity[4]. Emisie z využívania pôdy a zmeny využívania pôdy, najmä z dôvodu odlesňovania, sú druhou najčastejšou príčinou zmeny klímy po spaľovaní fosílnych palív. Zodpovedajú takmer za 12 % všetkých emisií skleníkových plynov a opatrenia v tejto oblasti sú dôležité pre boj proti zmene klímy[5]. Odlesňovanie môže mať dramatický vplyv aj na živobytie najzraniteľnejších ľudí vrátane domorodých obyvateľov, ktorí sa vo veľkej miere spoliehajú na lesné ekosystémy[6].

EÚ zaviedla rôzne regulačné a neregulačné opatrenia na riešenie výziev súvisiacich s odlesňovaním a degradáciou lesov. Aj keď v EÚ došlo k rozšíreniu lesného porastu za posledné desaťročia (pozri rámček 1), miera odlesňovania v iných regiónoch, najmä v tropických oblastiach stále dosahuje alarmujúce úrovne[7].

Rámček 1 – Lesy v EÚ

43 % územia EÚ – 182 miliónov hektárov – tvorí les alebo iná lesná pôda[8]. Z toho je 134 miliónov hektárov k dispozícii na dodávky dreva. Lesy v EÚ pribúdajú: od roku 1990 do roku 2015 sa výmera lesného porastu zväčšila o veľkosť územia Grécka[9] zásluhou programov zalesňovania a opätovného zalesňovania a prirodzenou obnovou. Stratégia lesného hospodárstva EÚ[10] je rámcom na zabezpečenie súdržnosti politík týkajúcich sa lesov. Lesy tvoria polovicu chránených prírodných oblastí sústavy Natura 2000, pokrývajú 38 miliónov hektárov, t. j. viac než 20 % lesných zdrojov EÚ. Na ochranu a obnovu lesného porastu je potrebné urobiť viac tiež v EÚ, a to aj z toho dôvodu, že v poslednej dobe došlo k zníženiu úrovne rozširovania lesov.

Napriek všetkému doterajšiemu úsiliu sa ochrana a udržateľné využívanie lesov nedá dosiahnuť na základe súčasných politík. V našich politikách udržateľnosti sa musí preto klásť dôraz hlavne na zintenzívnenie opatrení na ochranu existujúcich lesov, udržateľné obhospodarovanie lesov a aktívne a udržateľné vytváranie nového lesného porastu. Osobitnú pozornosť si vyžadujú pralesy[11], pretože sú jedinečné a nenahraditeľné a sú vážne postihnuté odlesňovaním. Zalesňovanie a obnova[12] degradovaných lesov môžu pomôcť znížiť tlak na

prírodné lesy a môžu predstavovať účinnú dodatočnú obranu v našom boji proti zmene klímy. Novovysadené lesy však nedokážu nahradiť pralesy, ktoré obsahujú vysoké zásoby uhlíka, vyznačujú sa vysokým vekom, jedinečnými ekologickými vlastnosťami a preukázanou ochranou biodiverzity[13].

Ďalšie opatrenia EÚ na ochranu lesov by mali byť v súlade s medzinárodnými dohodami a záväzkami, v ktorých sa v plnej miere uznáva potreba ambicióznych opatrení na zvrátenie trendu odlesňovania. Parížska dohoda o zmene klímy a globálny strategický plán pre biodiverzitu na obdobie rokov 2011 – 2020 prijaté v rámci Dohovoru OSN o biologickej diverzite) a ciele v oblasti biodiverzity z Aichi podporujú snahy o udržateľné obhospodarovanie lesov, ich ochranu a obnovu[14]. Zníženie úbytku a degradácie lesov je podľa strategického plánu OSN o lesoch prioritou[15]. Ústredným prvkom agendy OSN pre udržateľný rozvoj do roku 2030 je tiež posilňovanie úsilia zameraného na udržateľné obhospodarovanie lesov, keďže lesy majú multifunkčnú úlohu, ktorá podporuje plnenie väčšiny cieľov udržateľného rozvoja.

Obrázok 1 – Tovary a služby lesného hospodárstva, ktoré podporujú ciele udržateľného rozvoja OSN

1 Príjmy z lesných produktov

2 Potrava z voľne rastúceho ovocia a voľne žijúcej zveri

3 Liečivé rastliny

6 Sladká voda na pitie a zavlažovanie

8 Udržateľný a inkluzívny hospodársky rast a dôstojná práca pre všetkých

10 Znížená nerovnosť príjmov

12 Udržateľné modely spotreby a výroby

13 Zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého

15 Biodiverzita

Obrázok 2 – Vplyv odlesňovania na ciele udržateľného rozvoja

1 Zvýšená zraniteľnosť voči extrémnemu počasiu

2 Úbytok zrážok a opeľovačov plodín

3 Respiračné choroby z dôvodu lesných požiarov

6 Neudržateľné hospodárenie s vodnými zdrojmi

8 Neudržateľný hospodársky rast a nedostatok dôstojnej práce

10 Príjmová nerovnosť

12 Neudržateľné modely spotreby a výroby

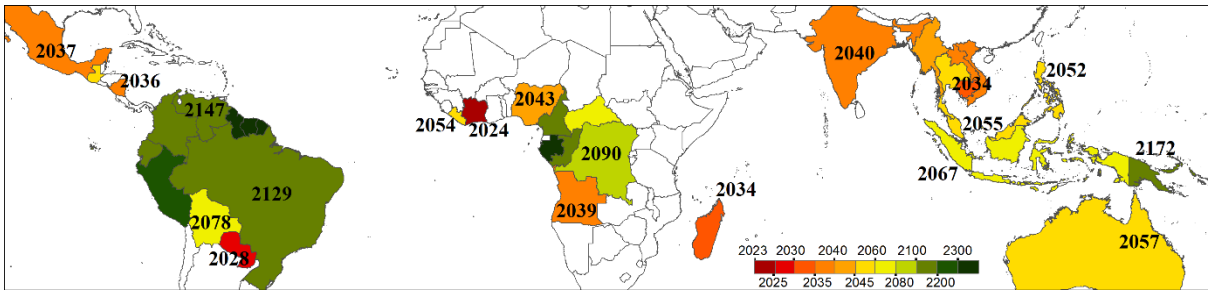
13 Emisie CO_2

15 Úbytok biodiverzity

Príčiny odlesňovania a degradácie lesov

K odlesňovaniu a degradácii lesov dochádza v dôsledku viacerých odlišných faktorov. Zvýšené požiadavky rastúcej svetovej populácie po potravinách, krmivách, bioenergii, dreve a iných komoditách spolu s nízkou produktivitou a nízkou efektívnosťou využívania zdrojov vyvíjajú stále väčší tlak na využívanie pôdy a ohrozujú ochranu svetových lesov. Približne 80 % celosvetového odlesňovania je zapríčinené rozširovaním pôdy využívanej na poľnohospodárske účely [16]. K faktorom, ktoré sa podieľajú na odlesňovaní, patrí tiež rozširovanie miest, rozvoj infraštruktúry a ťažba.

Obrázok 3 – Predpokladaný rok vymiznutia dažďových pralesov[17]

K ďalším príčinám odlesňovania patrí absencia náležitých politík (napr. integrované územné plánovanie a jasné práva k držbe pôdy a vlastnícke práva k pozemku), nedostatočná správa a nedostatočné presadzovanie práva, nezákonné činnosti [18] a nedostatok investícií do udržateľného obhospodarovania lesov. Negatívne vplyvy na lesy sa môžu prejaviť, keď sa pasienky alebo poľnohospodárska pôda predtým používané pre trhy s potravinami a krmivom preorientujú na výrobu paliva z biomasy (nepriama zmena využívania pôdy – ILUC).

Degradácia lesov sa vyčísľuje zložitejšie. K priamym príčinám degradácie lesov patrí neudržateľné využívanie lesných zdrojov, ktoré sa používajú napríklad na energiu v domácnostiach, a prírodné udalosti, napr. požiare a škodcovia. Potrebné je prijať opatrenia, keďže dopyt po dreve sa bude naďalej zvyšovať, a v roku 2030 sa odhaduje, že od tohto zdroja paliva bude závislých 2,8 miliardy ľudí v porovnaní s 2 miliardami v súčasnosti[19].

Zatiaľ čo väčšina komodít spojených s odlesňovaním a degradáciou lesov sa spotrebúva na miestnej alebo regionálnej úrovni, EÚ dováža[20] také výrobky ako palmový olej[21], mäso, sója, kakao, kukurica, drevo, kaučuk[22], a to aj vo forme spracovaných produktov alebo služieb. Pri posudzovaní príspevku k odlesňovaniu obsiahnutého [23] v celkovej konečnej spotrebe, spotreba EÚ predstavuje približne 10 % celosvetového podielu[24].

Od výzvy k príležitosti: EÚ ako globálny priekopník

Na miznutie a degradáciu lesov sa upiera pozornosť celého sveta. Z dlhodobého hľadiska odlesňovanie a degradácia lesov ohrozujú nielen hospodárstvo, ale aj samotné ľudstvo.

Žiadne univerzálne riešenie neexistuje. **Boj proti odlesňovaniu a dosiahnutie udržateľného obhospodarovania lesov sú zložité výzvy. Riešenia musia byť pre každú krajinu a región špecifické s celkovým dvojakým cieľom, a to chrániť existujúce lesy, najmä pralesy a výrazne rozšíriť udržateľný a biologicky rozmanitý lesný porast na celom svete.**

Je jasné, že EÚ samotná nedokáže zvrátiť trend odlesňovania. Musí byť súčasťou globálnej aliancie.

EÚ už vytvorila partnerstvá s inými krajinami na zníženie tlakov na lesy a na boj proti odlesňovaniu.

Rámček 2 – Akčný plán EÚ pre vynútiteľnosť práva, správu a obchod v lesnom hospodárstve (FLEGT) [25]

Od roku 2003 sa v rámci akčného plánu EÚ FLEGT zavádzajú opatrenia na boj proti nezákonnej ťažbe dreva a s tým súvisiacemu obchodu. Kľúčovými prvkami akčného plánu sú spolupráca s partnerskými krajinami s cieľom zlepšiť správu lesov a budovanie kapacít. Jedným z jeho ústredných zložiek je nariadenie EÚ o dreve[26], ktoré ukladá hospodárskym subjektom uvádzajúcim drevo a výrobky z dreva na trh EÚ povinnosť venovať náležitú starostlivosť minimalizácii rizika dovozu nelegálne vyťaženého dreva. Podporuje tiež dialóg a spoluprácu s ďalšími významnými trhmi.

Z hodnotenia akčného plánu EÚ FLEGT z roku 2016 vyplynul záver, že stále: i) predstavuje relevantnú reakciu na problém nezákonnej ťažby dreva; ii) je účinný z hľadiska zvyšovania informovanosti; iii) prispieva k správe lesov na celom svete a iv) prispieva k zníženiu dopytu po nezákonnom dreve v EÚ. Na základe zistení z hodnotenia Európska komisia a členské štáty schválili pracovný plán FLEGT na obdobie rokov 2018 – 2022[27], ktorým sa bude riadiť práca na nadchádzajúce roky.

V roku 2008 Európska komisia vydala oznámenie o odlesňovaní[28], v ktorom stanovila pre EÚ cieľ zastaviť najneskôr do roku 2030 celosvetový úbytok lesného porastu a do roku 2020

znížiť hrubé odlesňovanie tropických oblastí o 50 %. Identifikovala v ňom spôsoby, ako zlepšiť politiky EÚ v záujme pomôcť zachovať svetové lesy s využitím nových vedeckých poznatkov a nástrojov.

Komplexné dohody EÚ o voľnom obchode zahŕňajú kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji so záväznými ustanoveniami o ochrane životného prostredia, zmene klímy, biodiverzite a lesoch vrátane povinnosti zabezpečiť účinné vykonávanie mnohostranných environmentálnych dohôd, ako napríklad Parížskej dohody a Dohovoru o biologickej diverzite.

V strategickej dlhodobej vízii Európskej komisie pre klimaticky neutrálne hospodárstvo do roku 2050 s názvom Čistá planéta pre všetkých[29] sa uznáva, že zvyšovanie prirodzeného záchytu CO_2 lesmi, pôdami, poľnohospodárskymi pôdami a pobrežnými mokraďami má zásadný význam pre úspech pri riešení zmeny klímy. Smernica EÚ o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov[30] zahŕňa záväzné kritériá udržateľnosti s cieľom zabrániť priamym vplyvom využívania pôdy spojeným s biopalivami spotrebovanými v EÚ.

Cieľom Európskeho konsenzu o rozvoji[31] je odstrániť chudobu, najmä prostredníctvom dobre fungujúcich ekosystémov s cieľom podporiť prechod na ekologické hospodárstvo. Podporuje udržateľné poľnohospodárske hodnotové reťazce na zastavenie, prevenciu a zvrátenie odlesňovania.

EÚ zvyšuje tiež informovanosť spotrebiteľov o potrebe znížiť našu stopu spotreby na pôde a nabáda ľudí spotrebovávať produkty z dodávateľských reťazcov, ktoré „neprispievajú k odlesňovaniu“ (t. j. takých reťazcov, ktoré nezapríčiňujú priame alebo nepriame odlesňovanie).
Napriek tomuto úsiliu sa cieľ EÚ znížiť do roku 2020 hrubé odlesňovanie tropických oblastí o 50 % pravdepodobne nesplní[32], a preto musíme zintenzívniť opatrenia a ujať sa ešte dôraznejšieho vedenia v oblasti ochrany a obnovy svetových lesov.

EÚ ako významný obchodník a investor a najväčší poskytovateľ rozvojovej pomoci spolupracuje s partnermi na celom svete. Na ďalšiu spoluprácu zameranú na ochranu a obnovu lesov existuje množstvo príležitostí.

Lesy poskytujú spoločnosti dôležité ekosystémové služby, napr. čisté ovzdušie, reguláciu vodných tokov, sekvestráciu uhlíka, ochranu pôdy pred vodnou a veternou eróziou, biotopy pre zvieratá a rastliny, obnovu degradovanej pôdy a odolnosť voči katastrofám a proti zmene klímy. Prostredníctvom týchto funkcií môžu prispieť k zmierneniu rizika regionálnych konfliktov, zníženiu migračných tokov a zvýšeniu produkcie z poľnohospodárskych činností, ako aj k dobrým životným podmienkam miestnych spoločenstiev.

Zistilo sa, že obnova degradovaných lesov a vysádzanie nových lesov predstavujú účinné doplnkové opatrenia k úsiliu zameranému na zastavenie odlesňovania. Takéto opätovne zalesnené oblasti, ak sú riadne naplánované a realizované (napr. zamedzením nahradenia iných legitímnych a udržateľných spôsobov využívania pôdy) pri plnom rešpektovaní ekologických zásad priaznivých pre biodiverzitu, môžu byť prínosné z viacerých hľadísk. Môžu slúžiť ako nárazníkové zóny pre pralesy, môžu chrániť pôdu, akumulovať čistú vodu a zabezpečovať genetickú rozmanitosť. Vysádzanie stromov vo veľkom rozsahu by tiež významne prispelo k zmierneniu zmeny klímy[33]. Niektoré prístupy, ktoré identifikoval Medzivládny panel o zmene klímy na obmedzenie globálneho otepľovania na 1,5 °C by si

vyžadovali nárast plochy lesov o približne 1 miliardu hektárov do roku 2050 v porovnaní s rokom 2010[34].

Ochrana existujúcich lesov a udržateľné rozšírenie lesného porastu môžu navyše poskytovať živobytie, zvýšiť príjmy miestnych spoločenstiev a umožniť rozvoj udržateľných biohospodárstiev. Lesy predstavujú nádejné ekologické hospodárske odvetvie s potenciálom vytvoriť 10 až 16 miliónov udržateľných a dôstojných pracovných miest na celom svete[35].

EÚ bude pokračovať v rozvoji a poskytovaní svojich poznatkov a skúseností a zabezpečí, aby projekty v oblasti udržateľného obhospodarovania lesov, zalesňovania a opätovného zalesňovania zohľadňovali miestne environmentálne, sociálne a hospodárske podmienky. EÚ bude aj ďalej predkladať také riešenia ako diverzifikácia zdrojov čistej energie, ktoré znižujú tlak na lesy, udržateľné získavanie dreva a projekty ekoturizmu založené na prírodných lesoch bohatých na biodiverzitu.

II. Ciele a rozsah pôsobnosti

Cieľom tohto oznámenia je navrhnúť spôsoby, ako zintenzívniť opatrenia EÚ na ochranu svetových lesov, najmä pralesov a ako udržateľným a zodpovedným spôsobom obnovovať lesy. Celkovým cieľom je ochrana a rast svetového lesného porastu s cieľom zlepšiť zdravie a živobytie ľudí a zabezpečiť zdravú planétu pre naše deti a vnúčatá.

Zintenzívnenie opatrení EÚ je v súlade s cieľom EÚ zastaviť úbytok lesného porastu na celom svete do roku 2030 a existujúcimi medzinárodnými záväzkami. Je reakciou na výzvy Európskeho parlamentu [36], Rady, zainteresovaných strán zo súkromného a verejného sektora[37].

V tomto oznámení sa navrhuje súbor nových opatrení a cieľov, ktoré vychádzajú zo stratégie lesného hospodárstva EÚ z roku 2013, stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020[38], 7. environmentálneho akčného programu[39], ako aj z dlhodobej strategickej vízie Európskej komisie pre klimaticky neutrálne hospodárstvo do roku 2050 „Čistá planéta pre všetkých“.

V diskusnom dokumente Komisie „Smerom k udržateľnej Európe do roku 2030“ [40] sa zdôrazňuje, že odlesňovanie „nie je problémom niekoho iného“. Poukazuje sa v ňom na skutočnosť, že spotreba potravín a krmív v EÚ patrí k hlavným príčinám vplyvov na životné prostredie a kladie vysoký tlak na lesy v krajinách mimo EÚ a urýchľuje odlesňovanie. Spotreba výrobkov z dodávateľských reťazcov, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu v EÚ, by sa preto mala podporovať prostredníctvom regulačných, ako aj neregulačných opatrení.

Zastavenie odlesňovania a degradácie lesov spolu s udržateľnými činnosťami zameranými na obnovu lesov a zalesňovanie poskytujú príležitosti pre hospodársky rozvoj. V tomto prípade je potrebné klásť osobitný dôraz na udržateľnú výrobu a spotrebu poľnohospodárskych výrobkov a výrobkov z lesného hospodárstva. Potrebné budú opatrenia na medzinárodnej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ako aj značné investície.

V tomto oznámení sa preto navrhuje **partnerský prístup – úzka spolupráca s producentskými a spotrebiteľskými krajinami, ako aj s podnikateľskou sférou a občianskou spoločnosťou.** Takéto partnerstvá môžu uľahčiť opatrenia na podporu správy pôdy, udržateľného obhospodarovania lesov a opätovného zalesňovania, transparentných dodávateľských reťazcov, účinného monitorovania, udržateľného financovania

a mnohostrannej spolupráce. Opatrenia uvedené v tomto oznámení môžu byť prospešné aj pre niektoré iné prírodné ekosystémy, pretože za ich úbytkom stoja zväčša rovnaké príčiny, ktoré spôsobujú úbytok lesov[41].

Pri príprave tohto oznámenia Komisia viedla rozsiahle konzultácie so zainteresovanými stranami [42] aj prostredníctvom dvoch konferencií v rokoch 2014 a 2017 a otvorených verejných konzultácií v roku 2019. Dôkazová základňa pre toto oznámenie bola ďalej posilnená prostredníctvom troch štúdií, najmä „Štúdie uskutočniteľnosti o možnostiach zintenzívnenia opatrení EÚ v boji proti odlesňovaniu“ uverejnenej vo februári 2018, v ktorej boli identifikované nedostatky a posúdené prípadné ďalšie politiky. Napríklad, i keď sa akčný plán EÚ FLEGT zameriava na riešenie nezákonnej ťažby dreva a prispieva k posilneniu správy lesov, nezaoberá sa odlesňovaním spôsobeným rozširovaním poľnohospodárstva. V smernici EÚ o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov sa špecifikujú kritériá udržateľnosti, ktoré suroviny na výrobu kvapalných biopalív a určité zdroje biomasy používané na bioplyn a tuhé palivá z biomasy musia spĺňať, aby boli oprávnené na finančnú a regulačnú podporu. Smernica sa však nevzťahuje na iné komodity ako biopalivá.

Keďže mandát súčasnej Komisie sa blíži ku koncu, toto oznámenie nebude obsahovať konečný návrh pre prichádzajúcu Komisiu. Výzvy, ktorým čelíme, sú však dostatočne naliehavé na to, aby si zasluhovali serióznu analýzu týchto problémov, diskusiu o tom, ako ich riešiť, identifikáciu viacerých návrhov, ktoré možno okamžite teraz predložiť, a prípravu regulačných a finančných reakcií, o ktorých rozhodne prichádzajúce politické vedenie Komisie.

III. Päť priorít na zintenzívnenie opatrení EÚ v boji proti odlesňovaniu a degradácii lesov

Priorita 1: Zmenšiť stopu spotreby suchozemských zdrojov v EÚ a podporovať na jej území spotrebu výrobkov z dodávateľských reťazcov, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu

V poslednom desaťročí sa Komisia pracovala na zvyšovaní informovanosti o politikách v oblasti odlesňovania a degradácie lesov. Zavedená bola kombinácia dobrovoľných a povinných opatrení v takých oblastiach ako environmentálne označovanie, podávanie správ o udržateľnosti, ľudské práva, náležitá starostlivosť, udržateľné investície a financie, verejné obstarávanie, sociálna zodpovednosť podnikov/zodpovedné obchodné správanie. I keď tieto opatrenia mali určitý vplyv, len málo z nich bolo konkrétne zameraných na odlesňovanie, degradáciu lesov a opätovné zalesňovanie. Dobrovoľné záväzky súkromného sektora zamerané na pomoc pri riešení odlesňovania sa v posledných rokoch tiež znásobili, mohla by sa však ešte zlepšiť realizácia a transparentnosť tohto úsilia.

EÚ začala riešiť aj riziko odlesňovania v dôsledku nárastu používania biopalív. Smernica (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov[43] okrem záväzných kritérií udržateľnosti zahŕňa pravidlá na minimalizovanie rizika odlesňovania a stanovuje sa v nej celkový strop na používanie biopalív vyrábaných z potravinárskych a krmovinárskych plodín. Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/807[44] obsahuje kritériá na určenie surovín s vysokým rizikom nepriamej zmeny využívania pôdy, pri ktorých sa pozoruje významné rozšírenie produkčnej plochy na pôdu s vysokými zásobami uhlíka. Možnosť zohľadniť biopalivá zo surovín s vysokým rizikom nepriamej zmeny využívania pôdy pri výpočte celkového vnútroštátneho podielu energie z obnoviteľných zdrojov bude obmedzená na

obdobie rokov 2021 – 2023 a postupne ukončená najneskôr do roku 2030.

V záujme podnecovania k spotrebe výrobkov v EÚ od dodávateľských reťazcov, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu, musíme dodávateľom, výrobcom, maloobchodníkom, spotrebiteľom a subjektom verejného sektora uľahčiť identifikáciu, propagáciu a nákup takýchto výrobkov. Dobrými príkladmi politík EÚ na zlepšenie transparentnosti dodávateľského reťazca sú nariadenie (EÚ) č. 995/2010, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva (známe aj ako nariadenie EÚ o dreve) a nariadenie (EÚ) č. 1169/2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktoré spotrebiteľom umožňujú odlíšiť rôzne rastlinné oleje obsiahnuté vo výrobkoch. K ďalším nástrojom patrí environmentálna značka EÚ, zelené verejné obstarávanie a iné iniciatívy v kontexte obehového hospodárstva. Také nástroje ako environmentálna stopa výrobku a environmentálna stopa organizácie tiež môžu pomôcť lepšie posúdiť tlaky na odlesňovanie spôsobené rôznymi kategóriami výrobkov. Tieto iniciatívy by však mohli byť konkrétnejšie zamerané na podporu zalesňovania a na boj proti odlesňovaniu a degradácii lesov.

Systémy certifikácie a overovania môžu zohrávať úlohu aj pri podpore udržateľných dodávateľských reťazcov, ak sú dodržané vysoké normy. Komisia vypracovala usmerňovací dokument[45] k nariadeniu EÚ o dreve, v ktorom sa rieši úloha systémov overovania tretích strán v rámci posudzovania rizika a zmierňovania rizika. V roku 2018 boli tiež v štúdii hodnotené normy udržateľnosti pre palmový olej a zhrnutý bol vplyv existujúcich iniciatív na udržateľnú výrobu a spotrebu palmového oleja[46]. **Normy a systémy certifikácie, ktoré pomáhajú identifikovať a podporovať komodity, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu, by sa mali posilniť okrem iného prostredníctvom štúdií o ich prínosoch a nedostatkoch a prostredníctvom vypracovania usmernení vrátane posúdenia založeného na určitých kritériách** s cieľom preukázať dôveryhodnosť a spoľahlivosť rôznych noriem a systémov**.** Tieto kritériá by mali byť zamerané na také aspekty, ako je spoľahlivosť postupov certifikácie a akreditácie, nezávislé monitorovanie, možnosti na monitorovanie dodávateľského reťazca, požiadavky na ochranu pralesov a lesov s vysokou hodnotou z hľadiska biodiverzity a podpora udržateľného obhospodarovania lesov.

Spotrebitelia a výrobcovia by mali byť lepšie informovaní aj o vzťahu medzi spotrebou komodít a odlesňovaním. Ľudia by mali byť povzbudzovaní prostredníctvom regulačných, ako aj neregulačných stimulov k tomu, aby si osvojili stravovanie, ktoré bude vyváženejšie, zdravšie a výživnejšie[47], a aby obmedzili plytvanie potravinami. Tento udržateľnejší životný štýl zníži tlak na pôdu a zdroje.

Kľúčové opatrenia

Komisia:

➢ **Zriadi platformu pre dialóg viacerých zainteresovaných strán a členských štátov o odlesňovaní, degradácii lesov a o udržateľnom zväčšovaní výmery svetového lesného porastu** na účely poskytnutia fóra na výmenu názorov so zainteresovanými stranami a medzi nimi s cieľom budovať spojenectvá, presadzovať a spoločne sa podieľať na záväzkoch s cieľom výrazne znížiť odlesňovanie a vymieňať si skúsenosti a informácie.

➢ **Bude podnecovať k posilňovaniu noriem a systémov certifikácie, ktoré pomáhajú identifikovať a podporovať komodity, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu** okrem iného prostredníctvom štúdií o ich prínosoch a nedostatkoch a prostredníctvom vypracovania usmernení vrátane hodnotenia založeného na určitých kritériách s cieľom preukázať dôveryhodnosť a spoľahlivosť jednotlivých noriem a systémov.

➢ **Posúdi dodatočné regulačné a neregulačné opatrenia na strane dopytu s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky a spoločné chápanie dodávateľských reťazcov, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu v záujme zvýšenia transparentnosti dodávateľského reťazca a minimalizácie rizika odlesňovania a degradácie lesov v súvislosti s dovozmi komodít do EÚ.**

Komisia okrem toho posilní vykonávanie týchto prebiehajúcich činností:

- **Vykonávanie analytickej práce s príslušnými zainteresovanými stranami s cieľom posúdiť potrebu požadovať od vrcholových orgánov spoločností, aby vypracovali a zverejnili stratégiu udržateľnosti** vrátane náležitej starostlivosti v celom dodávateľskom reťazci, ako aj merateľných cieľov v oblasti udržateľnosti[48].

- **Podporovanie začlenenia aspektov súvisiacich s lesmi do postupov sociálnej zodpovednosti podnikov/zodpovedného obchodného správania** a podporovanie transparentnosti a prijímania dobrovoľných záväzkov súkromným sektorom v súlade s medzinárodnými usmerneniami.

- **Ďalšie začleňovanie aspektov odlesňovania** do systému environmentálnej značky EÚ, zeleného verejného obstarávania a ďalších iniciatív v kontexte obehového hospodárstva.

- **Poskytovanie aktívnej podpory pri príprave a šírení informácií a vzdelávacích materiálov** s cieľom pomôcť znížiť dopyt po výrobkoch, ktorých dodávateľské reťazce môžu zahŕňať odlesňovanie, a zároveň zvýšiť dopyt po výrobkoch z dodávateľských reťazcov, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu.

- V kontexte zavedeného právneho rámca v oblasti čistej energie **riešenie relevantných aspektov týkajúcich sa energie z obnoviteľných zdrojov a biopalív, preskúmanie všetkých relevantných aspektov sprievodnej správy k delegovanému nariadeniu Komisie (EÚ) 2019/807 v roku 2021 a v prípade**

potreby revidovanie delegovaného nariadenia v roku 2023 na základe najnovších dostupných dôkazov.

- **Vykonávanie pracovného plánu EÚ FLEGT na obdobie rokov 2018 – 2022, najmä posilnenie vykonávania nariadenia EÚ o dreve.**

Priorita 2: Partnersky spolupracovať s producentskými krajinami s cieľom znížiť tlak na lesy a zabezpečiť, aby rozvojová spolupráca EÚ žiadnym spôsobom neprispievala k odlesňovaniu

V súlade so zásadami rozvojovej spolupráce EÚ Komisia bude partnersky spolupracovať s producentskými krajinami na boji proti odlesňovaniu a degradácii lesov. Od roku 2014 EÚ investovala v priemere 1,2 miliardy EUR ročne na podporu poľnohospodárskych programov v partnerských krajinách, ktoré čelia problémom v tejto oblasti. Investícia bola zameraná na podporu poľnohospodárstva odolného voči zmene klímy, udržateľnú intenzifikáciu a diverzifikáciu, agroekológiu a agrolesnícky systém. Komisia sa usiluje podporovať udržateľné a transparentné poľnohospodárske hodnotové reťazce na základe spoľahlivej metodiky[49], ktorú využívajú spoločne aj partnerské krajiny. Komisii to umožňuje podporovať opatrenia na transformáciu hodnotových reťazcov takých komodít, ako sú napríklad káva, kakao, palmový olej, dobytok.

Komisia posilnila tiež svoje zameranie na udržateľné obhospodarovanie lesov ako na nástroj, ktorý slúži na predchádzanie, zastavenie a zvrátenie úbytku a degradácie lesov. Udržateľné obhospodarovanie lesov zosúlaďuje hospodárske, environmentálne a sociálne ciele v záujme: i) zabezpečenia zachovania ich produktívnej hodnoty, ii) zvýšenia ich odolnosti voči zmene klímy a iii) zachovania ekosystémových služieb, ktoré lesy poskytujú (vrátane zachovania biodiverzity a sekvestrácie uhlíka). Udržateľné obhospodarovanie prispieva tiež k podpore inovačného biohospodárstva a k využívaniu vysokého sociálno-ekonomického potenciálu odvetvia lesného hospodárstva. Investície do odvetvia lesného hospodárstva generujú viac než dvojnásobok sumy než v iných odvetviach hospodárstva. Na každých 100 pracovných miest vytvorených v odvetví lesného hospodárstva vzniká na základe toho 153 pracovných miest v iných odvetviach[50].

Podpora udržateľnej spotreby a výroby diverzifikovaných výrobkov na báze dreva je kľúčovým prvkom biohospodárstva. EÚ investovala od roku 2010 viac než 20 miliónov EUR do pilotných projektov týkajúcich sa lesného priemyslu prostredníctvom svojich programov v rámci iniciatívy SWITCH To Green. V hodnotení z roku 2018 sa dospelo k záveru, že podpora rozvoja ekologického podnikania zo strany EÚ (najmä v Afrike a Ázii) dosiahla „vysoký vplyv, pokiaľ ide o zavádzanie udržateľných postupov spotreby a výroby, zvýšenie úrovne investícií a tvorbu ekologických pracovných miest[51].

Biologická diverzita je základom produktívnej hodnoty lesov a lesných ekosystémových služieb a je teda nevyhnutná v boji proti degradácii lesov. EÚ podporuje vytváranie a správu chránených oblastí, ich celková plocha v roku 2018 predstavovala 14,7 milióna hektárov tropických dažďových pralesov. EÚ podporuje tiež inovatívne a účinné nástroje na ochranu lesa, napríklad ochrana spoločenstiev (najmä zo strany domorodého obyvateľstva) a krajinný prístup[52].

Nezákonné činnosti znamenajú vysoké riziko odlesňovania. Z tohto dôvodu je potrebné sa zamerať na také príčiny, ako je napríklad slabá správa vecí verejných a toto je kľúčovým

prvkom akčného plánu EÚ FLEGT. Od roku 2003 tento plán prispel k zlepšeniu transparentnosti, zodpovednosti, právnej reformy, inkluzívnosti a participatívnych prístupov v podporovaných krajinách. Presadzovanie zodpovednej držby pôdy a lesov [53] zostáva najvyššou prioritou medzinárodnej politiky EÚ v oblasti spolupráce a rozvoja. EÚ v súčasnosti podporuje opatrenia v oblasti správy pôdy v približne 40 rozvojových krajinách a vykonávanie dobrovoľných usmernení pre zodpovednú správu držby pôdy, rybolovu a lesov v kontexte národnej potravinovej bezpečnosti'[54] v ďalších 18 krajinách. EÚ poskytuje tiež priamu podporu ochrancom ľudských práv a práv k držbe pôdy. V rámci akčného plánu EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi zvierat a divorastúcimi druhmi rastlín [55] zvyšuje zapájanie miestnych orgánov a spoločenstiev účinnosť a vplyv úsilia zameraného na boj proti trestnej činnosti v oblasti lesného hospodárstva.

Opatrenia EÚ doteraz pomohli k vypracovaniu a vykonávaniu politík v producentských krajinách, zásluhou ktorých už dochádza k znižovaniu úbytku lesov a degradácie lesov. Na základe doterajších skúseností Komisia rozšíri existujúce opatrenia a vypracuje dodatočné opatrenia, ako napríklad opatrenia uvedené ďalej.

Kľúčové opatrenia

Komisia:

- **zabezpečí, aby odlesňovanie bolo zahrnuté do politických dialógov na úrovni krajiny a pomôže partnerským krajinám vypracovať a vykonávať vnútroštátne rámce týkajúce sa lesov a udržateľného obhospodarovania lesov**. Tieto vnútroštátne rámce budú odrážať domáce potreby, ako aj globálne záväzky. K tomu môže patriť pomoc partnerským krajinám pri vykonávaní ich vnútroštátnych stanovených príspevkov k Parížskej dohode a/alebo začlenenie opatrení týkajúcich sa správy lesov do rozpočtovej podpory a politiky riadenia verejných financií.

- **Zabezpečí, aby podpora EÚ pre politiky týkajúce sa poľnohospodárstva, infraštruktúry, ťažby, miest, prímestských oblastí a vidieka v partnerských krajinách neprispievala k odlesňovaniu a degradácii lesov**. V odôvodnených prípadoch by podpora EÚ mala byť sprevádzaná kompenzačnými opatreniami, ako napríklad podpora obnovy lesov, opätovného zalesňovania a/alebo zalesňovania.

- **Pomôže partnerským krajinám zaviesť udržateľné hodnotové reťazce lesného hospodárstva a podporí udržateľné biohospodárstva** podľa vzoru v oznámení Komisie „Nová africko-európska aliancia pre udržateľné investície a pracovné miesta: posunutie nášho partnerstva pre investície a pracovné miesta na vyššiu úroveň."

- **Vypracuje a zavedie stimulačné mechanizmy pre drobných poľnohospodárov s cieľom zachovať a zlepšiť ekosystémové služby** a produkty poskytované udržateľným obhospodarovaním lesov a poľnohospodárstvom.

Komisia okrem toho posilní vykonávanie týchto prebiehajúcich činností:

- Zintenzívnenie úsilia zameraného na podporu práv domorodého obyvateľstva a miestnych spoločenstiev závislých od lesov, ako aj obhajcov environmentálnych práv v súlade s rezolúciou Rady OSN pre ľudské práva 28/11.

- Posilňovanie politického a regulačného rámca na podporu udržateľného obhospodarovania lesov a územného plánovania pri súčasnom začleňovaní aspektov biodiverzity a klímy.

- Poskytovanie podpory obnove lesných krajinných oblastí, ako aj projektom opätovného zalesňovania, ktoré zahŕňajú ekologické zásady priaznivé pre biodiverzitu, práva miestneho obyvateľstva a živobytie prostredníctvom poskytovania lepších ekosystémových služieb[56].

- Pokračovanie podporovania ochrany lesov prostredníctvom zriaďovania chránených lesných oblastí a ich účinného riadenia a zároveň skúmanie vysokých hodnôt [57] ochrany a vysokých zásob uhlíka[58].

- Posilňovanie činností zameraných na udržateľnú výrobu a využívanie palív z dreva na základe poznatkov z iniciatívy Globálna aliancia proti zmene klímy (GCCA+) pri súčasnom propagovaní iných foriem udržateľného využívania energie z obnoviteľných zdrojov.

Priorita 3: Posilniť medzinárodnú spoluprácu s cieľom zastaviť odlesňovanie a degradáciu lesov a podporovať udržateľnú obnovu lesov

Vedúca úloha EÚ v tejto oblasti sa odráža v jej záväzku k viacstranným opatreniam a prostredníctvom akčného plánu EÚ pre vynútiteľnosť práva, správu a obchod v lesnom hospodárstve (FLEGT). Opatrenia samotnej EÚ budú mať len obmedzený vplyv na znižovanie odlesňovania a degradácie lesov a na globálne rozšírenie lesného porastu. Dôležité je preto posilniť spoluprácu, podporiť jednotné opatrenia a zabrániť odklonu do iných regiónov vo svete obchodu s výrobkami, ktorých dodávateľské reťazce môžu zahŕňať odlesňovanie.

Na viacstrannej a dvojstrannej úrovni EÚ už aktívne prispieva k navrhovaniu politík a noriem, ktoré sa zaoberajú príčinami odlesňovania a degradácie lesov. EÚ na kľúčových medzinárodných fórach presadzuje globálny program udržateľného využívania prírodných zdrojov, rozvoja vidieka, potravinovej bezpečnosti, udržateľného obhospodarovania lesov, opätovného zalesňovania a obnovy degradovaných lesných oblastí. EÚ pracuje aj prostredníctvom odvetvových medzivládnych organizácií, medzi krajinami, kľúčovými zainteresovanými stranami a iniciatívami, ako je pracovná skupina pre africký vidiek[59], kde poskytuje svoje skúsenosti a poznatky a skúma príležitosti na rozvoj pracovných miest a činnosti vytvárajúce príjmy. Tieto opatrenia vedú k iniciatívam zameraným na efektívnejšie využívanie prírodných zdrojov, ktoré budú produkovať viac za menej.

EÚ ako významný obchodný partner prispieva k rastu a sociálno-ekonomickému rozvoju v mnohých regiónoch sveta a zároveň podporuje udržateľnosť. V súlade so záväzkom zabezpečiť, aby obchodná politika EÚ prispievala k zodpovednému riadeniu globálnych dodávateľských reťazcov[60], si Komisia kladie za cieľ zabezpečiť, aby všetky nové komplexné obchodné dohody EÚ obsahovali ustanovenia o udržateľnom obhospodarovaní lesov a zodpovednom obchodnom správaní, ako aj záväzky týkajúce sa účinného vykonávania

Parížskej dohody. Niektoré z existujúcich obchodných dohôd EÚ už obsahujú osobitné ustanovenia na podporu obchodu s lesnými produktmi, ktoré nespôsobujú odlesňovanie alebo degradáciu lesov, a na podporu ochrany a udržateľného obhospodarovania lesov[61].

Kľúčové opatrenia Komisia:
➢ **Posilní spoluprácu v oblasti politík a opatrení na zastavenie odlesňovania, degradácie lesov a obnovy lesov na kľúčových medzinárodných fórach** vrátane Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO), G7/G20, Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (UNFCCC), Fóra OSN o lesoch (UNFF), Dohovoru OSN o biologickej diverzite (CBD), Dohovoru OSN o boji proti dezertifikácii (UNCCD), Environmentálneho zhromaždenia OSN (UNEA), Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a Svetovej obchodnej organizácie (WTO), napríklad podporovaním najlepších postupov a spoločného chápania udržateľných dodávateľských reťazcov a presadzovaním prijímania a vykonávania silných záväzkov a ustanovení. ➢ **Podporí obchodné dohody, ktoré obsahujú ustanovenia o ochrane a udržateľnom obhospodarovaní lesov a ďalej bude podnecovať k obchodovaniu s poľnohospodárskymi produktmi a produktmi lesného hospodárstva, ktoré nespôsobujú odlesňovanie alebo degradáciu lesov.** Komisia preskúma tiež možnosti, ako motivovať obchodných partnerov, aby riešili problém odlesňovania. Spolupracovať bude s obchodujúcimi krajinami na zintenzívnení vykonávania a presadzovania príslušných ustanovení v obchodných dohodách EÚ a bude čerpať poznatky z týchto skúseností.

Komisia okrem toho posilní vykonávanie týchto prebiehajúcich činností:

- Posudzovanie vplyvov obchodných dohôd na odlesňovanie v posúdeniach vplyvu na udržateľnosť (SIA) a iných relevantných posudzovaniach na základe spoľahlivých metodík posudzovania vplyvu a hodnotenia.

- Riešenie udržateľnosti dodávateľských reťazcov vrátane otázky odlesňovania a degradácie lesov v kontexte príslušných medzinárodných komoditných orgánov[62] (napr. káva, kakao, drevo).

- V rámci dvojstranných dialógov s veľkými spotrebiteľskými a producentskými krajinami: i) výmena skúseností a informácie o príslušných politických a právnych rámcoch a ii) identifikácia spoločných činností s cieľom informovať prípravu politík na základe lepšieho pochopenia vplyvov odlesňovania a degradácie lesov.

Priorita 4: Presmerovať finančné prostriedky na podporu udržateľnejších postupov využívania pôdy

Na riešenie príčin odlesňovania, podporu udržateľnej obnovy lesa a zalesňovania, ako aj na účely aktívneho zväčšovania výmery lesného porastu a na vytvorenie priaznivého prostredia

pre udržateľnejšie postupy sú potrebné značné investície [63]. Čoraz častejšie sa na medzinárodnej úrovni uznáva, že finančné trhy musia zohrávať úlohu pri zabezpečovaní udržateľnejšej budúcnosti a musia pomáhať plniť ciele OSN pre udržateľný rozvoj a Parížsku dohodu. Mimoriadne dôležité je presmerovať významné toky súkromných finančných prostriedkov do odvetvia poľnohospodárstva, a to v krajinách, v ktorých poskytovanie pomoci končí, ako aj v tých, ktoré spĺňajú podmienky na získanie oficiálnej rozvojovej pomoci na činnosti, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu. Zároveň je nevyhnutné odstrániť kontraproduktívne finančné stimuly a dotácie.

Na obdobie rokov 2014 – 2020 vyčlenila Komisia viac než 500 miliónov EUR na podporu lesov v partnerských krajinách. Aj keď ide o značnú sumu, investície v tomto rozsahu nebudú stačiť na splnenie cieľov stanovených v tomto oznámení. Podľa sekretariátu Fóra Organizácie Spojených národov o lesoch [64] potreba financovania len pre udržateľné obhospodarovanie lesov predstavuje 60 – 140 miliárd EUR ročne na celom svete. Hlavnou výzvou okrem získania nových verejných finančných prostriedkov bude zabezpečiť, aby investície súvisiace s lesmi boli v súlade s využitím, ktoré je odolné voči zmene klímy a ktoré znižuje emisie skleníkových plynov (článok 2 Parížskej dohody).

V tejto súvislosti **vonkajší investičný plán EÚ (EIP) a regionálne mechanizmy kombinovaného financovania** sú účinnými nástrojmi na získavanie súkromných finančných prostriedkov v takých odvetviach ako energetika, poľnohospodárstvo alebo infraštruktúra. Aj keď tieto inovatívne finančné mechanizmy môžu byť atraktívne pre súkromný sektor v oblastiach, v ktorých je návratnosť investícií podstatná, ako napríklad udržateľné obhospodarovanie lesov, opätovné zalesňovanie a agrolesníctvo, menej vhodné sú na podporu investícií do ochrany lesov, ochrany záchytov uhlíka a biodiverzity. Primerané verejné finančné prostriedky na tieto účely budú stále potrebné na podporu rovnováhy medzi viacerými účelmi lesov (produkcia, ochrana, klíma, živobytie, mier a zdravie). Komisia sa tiež zaviazala, že zabezpečí, aby projekty v rámci zložky pre udržateľnú infraštruktúru na obdobie financovania na roky 2021 – 2027 programu InvestEU[65] podporovali udržateľnosť a neprispievali k zmene klímy.

Niektoré dôležité kroky sa už podnikli. Patrí k nim aj akčný plán EÚ na financovanie udržateľného rastu [66] a politicky dohodnuté pravidlá týkajúce sa nízkouhlíkových referenčných hodnôt[67] a zverejňovania informácií súvisiacich s udržateľnosťou[68]. Zahŕňajú aj návrh na vypracovanie taxonómie EÚ [69] na určenie, ktoré hospodárske činnosti možno považovať za také, že prispievajú podstatne k znižovaniu emisií skleníkových plynov, pričom zásadne nepoškodzujú žiadny environmentálny cieľ na účely investícií.

Investície do odvetví, ktoré sú spojené s odlesňovaním, môžu vystaviť investorov prevádzkovým, právnym rizikám alebo rizikám poškodenia dobrej povesti. Investori by sa preto mali nabádať podniky k tomu, aby prešli na postupy, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu alebo k dodávateľským reťazcom, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu. Väčšia transparentnosť v celom investičnom reťazci [70] môže uľahčiť takéto zmeny v reálnom hospodárstve. Podľa smernice o zverejňovaní nefinančných informácií sú veľké spoločnosti v EÚ už povinné zverejňovať nefinančné informácie vrátane informácií o záležitostiach týkajúcich sa životného prostredia, sociálnej oblasti a ľudských práv[71]. Komisia má v úmysle čoskoro uverejniť výsledky kontroly vhodnosti v oblasti rámca EÚ pre podávanie podnikových správ vrátane smernice o zverejňovaní nefinančných informácií. Medzitým Komisia podporuje najlepšie postupy a skúma možnosť osvojenia si všeobecne akceptovaných zásad v oblasti účtovníctva environmentálneho manažérstva, vďaka ktorým sa

ešte viac zlepšia možnosti podnikovej a finančnej organizácie s cieľom identifikovať a znížiť environmentálne vplyvy a závislosti vrátane vplyvov na odlesňovanie a degradáciu pôdy[72]. Patrí k tomu aj práca v rámci platformy pre podnikanie a biodiverzitu a budúcich platforiem environmentálneho účtovníctva odvodených z tohto partnerského prístupu a podporovaných prostredníctvom programu LIFE.

Kľúčové opatrenia Komisia:
➢ Posúdi spolu s členskými štátmi EÚ možné **udržateľné mechanizmy na urýchlenie ekologického financovania** lesov a možnosti posilnenia pákového efektu a zvýšenia **financovania**, a to aj prostredníctvom mechanizmov kombinovaného financovania a tiež na základe skúseností s vonkajším investičným plánom EÚ (EIP). Cieľom by bolo podporiť producentské krajiny pri ochrane existujúceho lesného porastu a obnove lesov a pri tvorbe pozitívnych stimulov pre investície do udržateľného obhospodarovania lesov a udržateľných hodnotových reťazcov lesného hospodárstva. Poskytne podporu v určitých partnerských krajinách pri navrhovaní a vykonávaní politík a nástrojov, ktoré dokážu zlepšiť správu pôdy a lesov (napr. fiškálne politiky, ekologické účtovníctvo, zelené dlhopisy, platby za systémy ekosystémových služieb). ➢ **Zváži zlepšenie podávania podnikových správ o vplyve činností podniku na odlesňovanie a degradáciu lesov** v kontexte akejkoľvek budúcej revízie smernice o zverejňovaní nefinančných informácií[73] v nadväznosti na závery kontroly vhodnosti v oblasti podávania podnikových správ.

Komisia okrem toho posilní vykonávanie týchto prebiehajúcich činností:

- Začleňovanie aspektov súvisiacich s odlesňovaním do posudzovania projektov v odvetviach, v ktorých sú tieto aspekty relevantné na posúdenie ich vplyvov.

- Posudzovanie usmernení týkajúcich sa rôznych prístupov merania a zváženie zlepšení takýchto prístupov používaných na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov s cieľom lepšie pochopiť hodnotu lesov a charakteristiky financovania opatrení na boj proti ohrozeniu lesov.

- Venovanie dôkladnej pozornosti odlesňovaniu pri vykonávaní akčného plánu pre udržateľné financovanie, a to aj pri tvorbe taxonómie EÚ pre hospodárske činnosti.

Priorita 5: Podporovať dostupnosť, kvalitu a prístup k informáciám o lesoch a komoditných dodávateľských reťazcoch. Podporovať výskum a inovácie

Pre účinnú politiku lesného hospodárstva sú potrebné spoľahlivé informácie o lesných zdrojoch, ich stave, spôsobe ich riadenia a využívania. Potrebné sú tiež spoľahlivé informácie o zmene využívania pôdy. EÚ podporuje výskum a budovanie kapacít v tejto oblasti na celosvetovej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni[74]. Podporuje tiež monitorovanie odlesňovania a degradácie lesov s použitím údajov získaných pozorovaním Zeme z rôznych zdrojov.

V rámci programu EÚ pre pozorovanie a monitorovanie Zeme (Copernicus) sa poskytuje úplný, bezplatný a otvorený prístup k údajom a informáciám zo satelitov Sentinel zo služieb programu Copernicus, čo pomohlo znížiť náklady na monitorovanie ukazovateľov cieľov udržateľného rozvoja, akým je napríklad ukazovateľ udržateľného obhospodarovania lesov. Program Copernicus je preto kľúčovým nástrojom na posilnenie globálnych alebo vnútroštátnych systémov monitorovania lesov. Komisia vykonáva tiež stratégiu EÚ pre biohospodárstvo [75] vrátane zriadenia vedomostného centra pre biohospodárstvo a monitorovacieho systému EÚ pre biohospodárstvo, ktoré sa vzťahujú na ekosystémy a ich služby. **Potrebné je však ďalej využívať údaje EÚ v oblasti pozorovania Zeme a dodávateľských reťazcov a kombinovať výskumné a monitorovacie kapacity s cieľom vytvoriť systém včasného varovania**.

Dôležité je podnecovať k spotrebe výrobkov z dodávateľských reťazcov, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu v EÚ a vylepšiť posudzovanie toho, aký vplyv má spotreba zo strany EÚ a iných trhov na svetové lesy. To si vyžaduje **lepšie monitorovanie obchodných tokov na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni a lepší prístup k včasným informáciám**. V posledných rokoch sa objavili viaceré iniciatívy[76], ktoré sa to snažia dosiahnuť, avšak len niektoré z týchto iniciatív zamerané na transparentnosť dodávateľského reťazca sa rozvinuli do skutočne prístupných platforiem spôsobilých poskytovať informácie pre rozhodnutia širokého spektra subjektov.

Významný výskum a inovácie v relevantných oblastiach už boli financované z rámcového programu EÚ pre výskum Horizont 2020[77]. Na účely zastavenia odlesňovania a degradácie lesov je však potrebný ďalší výskum a vedecké dôkazy na prechod k udržateľnejším postupom využívania pôdy a dodávateľským reťazcom. Tento výskum je potrebný v takých oblastiach ako: zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy, identifikácia a uplatňovanie riešení blízkych prírode [78], obnova lesa a krajiny (vrátane zalesňovania a opätovného zalesňovania), obchodných tokov a monitorovania trhov s komoditami spájanými s odlesňovaním a degradáciou lesov. Komisia zintenzívni svoje úsilie týkajúce sa týchto záležitostí neposlednom rade prostredníctvom ďalšieho rámcového programu pre výskum a inováciu Horizont Európa. Okrem toho bude podporovať výmenu najlepších postupov EÚ týkajúcich sa energie z obnoviteľných zdrojov, inteligentného poľnohospodárstva a ďalších relevantných oblastí s inými krajinami.

Kľúčové opatrenia

Komisia:

➢ bude vychádzať z už existujúcich monitorovacích nástrojov a **zriadi stredisko EÚ pre monitorovanie odlesňovania, degradáciu lesov a zmien svetového lesného porastu a súvisiacich príčin**. Cieľom je uľahčiť verejným subjektom, spotrebiteľom a podnikom prístup k informáciám o dodávateľských reťazcoch.

➢ Preskúma uskutočniteľnosť rozvoja zložky služieb programu Copernicus REDD+ na účely posilnenia existujúcich globálnych alebo vnútroštátnych systémov na monitorovanie lesov, ako aj na ustanovenie dlhodobej európskej kapacity a vedúceho postavenia v tejto oblasti.

➢ **Zlepší koordináciu práce medzi príslušnými výskumnými inštitútmi**, a to aj prostredníctvom rámcov spolupráce sever-juh a juh-juh európskeho partnerstva v oblasti inovácií. Cieľom bude posilniť kapacitu a pomôcť zabezpečiť dobré využívanie výsledkov výskumu v kľúčových spotrebiteľských a producentských krajinách, a to aj prostredníctvom podpory regionálnych monitorovacích stredísk.

➢ **Sprístupní inovatívne postupy EÚ** v oblasti obehového hospodárstva a udržateľného biohospodárstva, energie z obnoviteľných zdrojov, inteligentného poľnohospodárstva a iných relevantných oblastí iným krajinám.

Komisia okrem toho posilní vykonávanie týchto prebiehajúcich činností:

- Poskytovanie pomoci producentským krajinám pri sledovaní pokroku pri plnení cieľov politiky vrátane: i) lesných komponentov vnútroštátne stanovených príspevkov; ii) záväzkov súvisiacich s odlesňovaním a zákonnou a udržateľnou výrobou komodít a iii) súvisiaceho obchodu.

- Zintenzívnenie úsilia na zlepšenie dostupnosti, kvality a harmonizácie spoľahlivých informácií o lesných zdrojoch a zmene využívania pôdy na účely poskytovania informácií potrebných pre tvorbu politík zo strany celého radu zainteresovaných strán vrátane partnerských krajín.

- Pokračovanie podporovania rozvoja globálnych [79] a regionálnych [80] informačných systémov na monitorovanie účinkov lesných požiarov, pri ktorých každoročne zhorí približne 67 miliónov hektárov lesa[81].

Záver

Komisia predkladá zoznam úvodných opatrení a pripravuje cestu pre ďalšie opatrenia, ktoré posúdi a o ktorých rozhodne nasledovné politické vedenie Komisie.

Úspešné vykonávanie tohto oznámenia si bude vyžadovať neustály dialóg medzi EÚ a jej partnermi na svete, silné zapojenie súkromného sektora a aktívne konzultácie s občianskou spoločnosťou, ako sa uvádza v prílohe 2. Bude tiež potrebné zmobilizovať značné finančné zdroje.

Komisia vyzýva Európsky parlament a Radu, aby schválili toto oznámenie a aby sa aktívne zapojili do vykonávania opatrení, ktoré obsahuje, v úzkej spolupráci so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami. Komisia bude monitorovať a podávať správy o vykonávaní opatrení a posúdi, či sa na základe týchto opatrení úspešne riešia príčiny podieľajúce sa na odlesňovaní a degradácii lesov.

---

[1] Odlesňovanie je premena lesa na iné využitie pôdy nezávisle od toho, či k tomu dochádza alebo nedochádza v dôsledku ľudskej činnosti (FAO 2018, *Global Forest Resources Assessment 2020. Terms and Definitions* (Program posudzovania lesných zdrojov organizácie FAO - 2020, vymedzenie pojmov). http://www.fao.org/3/I8661EN/i8661en.pdf).

[2] Degradácia lesa je zníženie schopnosti lesa poskytovať produkty a služby, t. j. taký les, ktorý v dôsledku ľudských činností prišiel o štruktúru, funkciu, zloženie živočíšnych a rastlinných druhov alebo produktivitu, ktorá sa bežne spája s prírodným lesom typu, aký sa očakáva v danej lokalite. Degradovaný les poskytuje menej tovarov a služieb z danej lokality a biologická diverzita v takomto lese je len obmedzená. Biologická diverzita degradovaných lesov zahŕňa mnohé nestromové prvky, ktoré môžu prevládať vo vegetácii pod zápojom. (Zdroj: Dohovor o biologickej diverzite. https://www.cbd.int/forest/definitions.shtml a IPBES https://www.ipbes.net/glossary/forest-degradation)

[3] Five Forest Figures, Svetová banka. Dostupné na: https://blogs.worldbank.org/opendata/five-forest-figures-international-day-forests.

[4] Potreba znížiť úbytok lesov sa zdôrazňuje v Medzivládnej vedecko-politickej platforme pre biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES). 2019. Globálna hodnotiaca správa o biodiverzite a ekosystémových službách medzivládnej politickej platformy pre biodiverzitu a ekosystémové služby. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz a H. T. Ngo (editori). Sekretariát IPBES, Bonn, Nemecko. https://www.ipbes.net/global-assessment-report-biodiversity-ecosystem-services.

[5] Smith P. a kol. (2014) Agriculture, Forestry and Other Land Use (AFOLU). V: Climate Change 2014: Mitigation of Climate Change. Contribution of Working Group III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Edenhofer O. a kol. (editori)]. Cambridge University Press, Cambridge, UK a New York, NY, USA.

[6] FAO. 2018. The State of the World's Forests 2018 - Forest pathways to sustainable development. Rím. http://www.fao.org/3/a-i9535en.pdf.

[7] OSN. 2017. Sustainable Development Goals Report 2017. https://unstats.un.org/sdgs/files/report/2017/TheSustainableDevelopmentGoalsReport2017.pdf.

[8] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/forestry/forestry-explained_en.

[9] FOREST EUROPE, 2015: State of Europe's Forests 2015. https://www.foresteurope.org/docs/fullsoef2015.pdf.

[10] Oznámenie Komisie. Nová stratégia lesného hospodárstva EÚ: pre lesy a sektor lesného hospodárstva. COM(2013) 659. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52013DC0659. Pozri tiež správu Komisie: Pokrok pri vykonávaní stratégie lesného hospodárstva EÚ „Nová stratégia lesného hospodárstva EÚ: pre lesy a sektor lesného hospodárstva" COM(2018)811 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52018DC0811.

[11] Prales je les, v ktorom sa nikdy neťažilo drevo a ktorý sa vyvinul v nadväznosti na prírodné rušivé faktory a prirodzenými procesmi bez ohľadu na jeho vek – https://www.cbd.int/forest/definitions.shtml.

[12] Zalesňovanie je zakladanie lesa výsadbou a/alebo zámerným výsevom na pôde, ktorá sa dovtedy využívala iným spôsobom, a znamená transformáciu spôsobu využitia pôdy z iného ako lesnícke na lesnícke (FAO 2018, *Global Forest Resources Assessment 2020*. *Terms and Definitions* (Program posudzovania lesných zdrojov organizácie FAO - 2020, vymedzenie pojmov). http://www.fao.org/3/I8661EN/i8661en.pdf). Opätovné zalesňovanie je opätovné zakladanie lesa výsadbou a/alebo zámerným výsevom na pôde klasifikovanej ako les (tamže). Obnova lesa je vymedzená ako opatrenia na obnovenie ekologických procesov, ktoré urýchľujú obnovu lesnej štruktúry, ekologické fungovanie a úrovne biodiverzity smerom k takým úrovniam, ktoré sú typické pre klimaxové lesy (Elliott, S., D. Blakesley a K. Hardwick, v tlači. Restoring Tropical Forests: a Practical Guide. Kew Publications, London). Projekty zalesňovania a opätovného zalesňovania by mali prispievať k udržaniu alebo zlepšeniu poskytovania ekosystémových tovarov a služieb na úrovni krajiny a mali by byť prínosné pre klímu, zmierňovanie zmeny klímy, produkciu biomasy, ochranu biodiverzity, ochranu pôdy a vody, kontrolu erózie a dezertifikácie a mali by zabraňovať zavlečeniu inváznych druhov (Pan-European Guidelines for Afforestation and Reforestation – Forest Europe 2008).

[13] Pozri oddiel 3.5 v Medzivládnej vedecko-politickej platforme pre biodiverzitu a ekosystémové služby (2018). The IPBES Assessment Report on Land Degradation and Restoration. https://www.ipbes.net/system/tdf/2018_ldr_full_report_book_v4_pages.pdf?file=1&type=node&id=29395.

[14] Ciele 5, 7, 11, 14, 15 sa priamo týkajú lesov.

[15] Strategický plán OSN pre lesy do roku 2030 obsahuje ciele na zvrátenie úbytku lesného porastu na celom svete a zvýšenie celosvetovej lesnej plochy o 3 % do roku 2030.

[16] FAO. 2016. State of the World's Forests 2016. Forests and agriculture: land-use challenges and opportunities. Rím. http://www.fao.org/3/a-i5588e.pdf.

[17] Tieto projekcie vychádzajú z mapy ROADLESS-FOR a extrapolácie miery rušivých faktorov (odlesňovanie a degradácia) pozorovaných v priebehu posledných desiatich rokov (2009 – 2018) – zdroj JRC, 2019.

[18] Napríklad podľa Interpolu obchod s nezákonne vyťaženým drevom dosahuje hodnotu 51 miliárd USD ročne. (The Rise of Environmental Crime – A Growing Threat to Natural Resources, Peace, Development And Security, A UNEP-INTERPOL Rapid Response Assessment).

[19] Household Energy Access for Cooking and Heating Lessons Learned and the Way Forward, Koffi Ekouevi a Voravate Tuntivate; 2012, Medzinárodná banka pre rekonštrukciu a rozvoj/Svetová banka.

[20] Podiel EÚ na príspevku k odlesňovaniu (1990 – 2008) predstavuje celkovo 4,45 milióna ha (Mha) v prípade sóje (39 %), 0,9 Mha v prípade palmového oleja, 0,6 Mha v prípade kakaa (27 %), 0,3 Mha v prípade kávy (27 %) – Štúdia uskutočniteľnosti 2018 – časť I – tabuľka 4 – 3.

[21] Správa o stave celosvetového rozšírenia produkcie príslušných potravinárskych a krmovinárskych plodín (COM(2019)142 final) poukázala na významné rozšírenie palmového oleja v celosvetovom meradle na územia s vysokými zásobami uhlíka, akými sú napríklad lesy. Z údajov tiež vyplýva, že v prípade niektorých iných východiskových surovín pre biopalivá bolo možné pozorovať rozšírenie, bolo však obmedzené len na určité krajiny.

[22] Ďalšie produkty, napr. bavlna, káva, cukrová trstina, repka olejka, krevety (z mangrovových oblastí), kokos a ťažobné produkty, ktorých nadmerná ťažba a produkcia tiež môžu spôsobovať významné environmentálne a sociálne vplyvy.

[23] Koncepcia „príspevku k odlesňovaniu" (embodied deforestation) sa používa na vyjadrenie súvislosti odlesňovania so spotrebou. Znamená to odlesňovanie obsiahnuté (ako externalita) vo vyrobenom, obchodovanom alebo spotrebovanom výrobku, tovare, komodite alebo službe.

[24] Európska komisia, 2013. Vplyv spotreby EÚ na odlesňovanie: Komplexná analýza vplyvu spotreby EÚ na odlesňovanie. Záverečná správa. Štúdia financovaná Európskou komisiou a uskutočnená organizáciami VITO, International Institute for Applied Systems Analysis, HIVA - Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving a International Union for the Conservation of Nature NL.

[25] Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu – Vynútiteľnosť práva, správa a obchod v lesnom hospodárstve (FLEGT) – Návrh akčného plánu EÚ (COM/2003/0251 final).

[26] Nariadenie (EÚ) Európskeho parlamentu a Rady č. 995/2010 z 20. októbra 2010, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva.

[27] http://ec.europa.eu/environment/forests/eu_comm_2019.htm.

[28] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Týkajúce sa výziev súvisiacich s odlesňovaním a zhoršovaním kvality lesa pri zvládaní zmeny klímy a straty biodiverzity [COM(2008)645].

[29] Oznámenie Komisie. Čistá planéta pre všetkých. Európska dlhodobá strategická vízia pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo COM(2018)773 final https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=COM%3A2018%3A773%3AFIN

[30] Smernica (EÚ) Európskeho parlamentu a Rady 2018/2001.

[31] https://ec.europa.eu/europeaid/new-european-consensus-development-our-world-our-dignity-our-future_en.

[32] Zníženie ročného úbytku lesného porastu od obdobia rokov 2005 – 2010 do obdobia rokov 2010 – 2015 bolo približne 17 % (od 6,6 po 5,5 Mha/rok); z FAO (2015) *Global Forest Resources Assessment 2015* (Program posudzovania lesných zdrojov organizácie FAO - 2015) a Keenan a kol. (2015) Forest Ecology and Management 352, 9–20.

[33] The global tree restoration potential; Science, 5. júla 2019: Zv. 365, výtlačok 6448, s. 76-79; https://science.sciencemag.org/content/365/6448/76.

[34] Medzivládny panel o zmene klímy (IPCC), An IPCC Special Report on the Impacts of Global Warming of 1.5 °C Above Pre-Industrial Levels and Related Global Greenhouse Gas Emission Pathways (IPCC, 2018).

[35] „Creating forestry jobs to boost the economy and build a green future", C.T.S. Nair a R. Rut. Podkladový dokument vypracovaný pre osobitné podujatie „Impacts of Global Economic Turbulence on the Forest Sector" (Dopady globálnej hospodárskej turbulencie na sektor lesov) na devätnástom zasadnutí Výboru FAO pre lesné hospodárstvo, Rím, 20. marca 2009.

[36] Európsky parlament prijal niekoľko uznesení týkajúcich sa lesov a odlesňovania, pozri napríklad uznesenie Európskeho parlamentu z 11. septembra 2018 o transparentnom a zodpovednom riadení prírodných zdrojov v rozvojových krajinách: prípad lesov (2018/2003(INI)) http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2018-0333_EN.pdf.

[37] Pozri Závery Rady o pokroku vo vykonávaní stratégie lesného hospodárstva EÚ a o novom strategickom rámci pre lesy z roku 2019 (https://www.consilium.europa.eu/media/39173/ccs-on-forestry-st08609-en19.pdf); Newyorská deklarácia o lesoch z roku 2014, Amsterdamská deklarácia z roku 2015, Katovická ministerská deklarácia o lesoch pre klímu z roku 2018; stovky podnikov prijali záväzky na elimináciu odlesňovania z ich dodávateľských reťazcov (http://www.supply-change.org/) a relevantná je aj najnovšia iniciatíva Cocoa and Forests (Kakao a lesy).

[38] Oznámenie Komisie. Naše životné poistenie, náš prírodný kapitál: stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 (COM(2011) 244) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex%3A52011DC0244.

[39] Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1386/2013/EÚ z 20. novembra 2013 o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020 „Dobrý život v rámci možností našej planéty". http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32013D1386.

[40] https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-towards-sustainable-europe-2030_sk.

[41] Niektoré prírodné ekosystémy, napríklad rašeliniská a savany bohaté na uhlík a biodiverzitu, nezodpovedajú vymedzeniu pojmu lesy, sú však postihnuté poľnohospodárskou výrobou a sú vážne ohrozené.

[42] Ďalšie informácie o konferenciách z rokov 2014 a 2017, štúdie a verejné konzultácie sa uvádzajú na http://ec.europa.eu/environment/forests/deforestation.htm.

[43] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov.

[44] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/807 z 13. marca 2019, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001, pokiaľ ide o určenie surovín s vysokým rizikom nepriamej zmeny využívania pôdy, pri ktorých sa pozoruje významné rozšírenie produkčnej plochy na pôdu s vysokými zásobami uhlíka, a o certifikáciu biopalív, biokvapalín a palív z biomasy s nízkym rizikom nepriamej zmeny využívania pôdy (Ú. v. EÚ L 133, 21.5.2019, s. 1 – 7).

[45] http://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/eutr_guidance.zip.

[46] http://ec.europa.eu/environment/forests/studies_EUaction_deforestation_palm_oil.htm.

[47] Food in the Anthropocene: správa komisie EAT–*Lancet* o zdravom stravovaní z udržateľných potravinových systémov. https://www.thelancet.com/commissions/EAT.

[48] Akčný plán Komisie o financovaní udržateľného rastu.

[49] Analýza hodnotového reťazca pre iniciatívu pre rozvoj (VCA4D). https://europa.eu/capacity4dev/value-chain-analysis-for-development-vca4d-.

[50] Lia a kol. (2019). The economic contribution of the world's forest sector, Forest Policy and Economics, zväzok 100, marec 2019. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1389934118300753?via%3Dihub.

[51] https://europa.eu/capacity4dev/public-environment-climate/documents/scp-evaluation-final-report-full-package-publications.

[52] V prípade obhospodarovania lesov spoločenstvami došlo k zníženiu miery odlesňovania v Bolívii, Brazílii a Kolumbii (Stevens a kol. 2014, Blackman and Veit 2018).

[53] Aj keď 86 % svetových lesov je vo verejnom vlastníctve, v praxi okolo 60 % pôdy a zdrojov na celom svete je spravovaných na základe zvykových pravidiel a menej než pätina z nich je formálne uznaných.

[54] V dobrovoľných usmerneniach pre zodpovednú správu držby pôdy, rybolovu a lesov v kontexte národnej potravinovej bezpečnosti sú stanovené zásady a medzinárodne uznávané normy pre postupy zodpovednej správy držby pôdy. Poskytujú rámec, ktorý krajiny môžu využívať pri príprave vlastných stratégií, politík, právnych predpisov, programov a činností. Verejným správam, občianskej spoločnosti, súkromnému sektoru a občanom umožňujú posúdiť, či ich navrhované opatrenia a opatrenia iných predstavujú prijateľné postupy.

[55] Oznámenie Komisie. Akčný plán EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi zvierat a divorastúcimi druhmi rastlín (COM(2016)87. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM:2016:87:FIN).

[56] V koordinácii s existujúcimi iniciatívami, ako je napríklad Bonnská výzva: http://www.bonnchallenge.org/, Newyorská deklarácia o lesoch a Globálne partnerstvo pre obnovu lesa a krajiny: http://www.forestlandscaperestoration.org/.

[57] Oblasť vymedzená na základe vysokých hodnôt ochrany, t. j biologické, ekologické, sociálne alebo kultúrne hodnoty, ktoré sa na národnej, regionálnej alebo celosvetovej úrovni považujú za výnimočne významné: https://hcvnetwork.org/.

[58] Prístup založený na vysokých zásobách uhlíka je metodika, ktorou sa rozlišujú lesné oblasti na ochranu od degradovaných pozemkov s nízkymi hodnotami uhlíka a biodiverzity, ktoré možno kultivovať: http://highcarbonstock.org/.

[59] Pozri https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/report-tfra_mar2019_en.pdf. K ďalším príkladom relevantných iniciatív patrí Aliancia pre tropické lesy, iniciatíva v oblasti udržateľného obchodu, Marrákešská deklarácia o palmovom oleji, iniciatíva Kakao a les, iniciatíva pre transparentnosť v odvetviach ťažby a projekt odvetvia výroby pneumatík Svetovej obchodnej rady pre udržateľný rozvoj týkajúci sa prírodného kaučuku.

[60] V súlade s oznámením Komisie „Obchod pre všetkých – Smerom k zodpovednejšej obchodnej a investičnej politike“, COM(2015) 497.

[61] Pozri napríklad dohodu medzi EÚ a Mexikom v zásade, ktorá bola oznámená 21. apríla 2018.

[62] Napríklad Medzinárodná organizácia pre tropické drevo, Medzinárodná organizácia pre kakao, Medzinárodná organizácia pre kávu.

[63] Climate Focus. (2017). Progress on the New York Declaration on Forests: Finance for Forests - Goals 8 and 9 Assessment Report. Vypracované spoločnosťou Climate Focus v spolupráci s partnermi posudzujúcimi Newyorskú deklaráciu o lesoch s podporou Aliancie pre klímu a využívanie pôdy.

[64] B. Singer „Financing Sustainable Forest Management in Developing Countries: The Case for a Holistic Approach“, International Forestry Review 18(1), 96-109, (1. marca 2016). https://doi.org/10.1505/146554816818206159.

[65] Návrh Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU (COM/2018/439 final).

[66] COM (2018) 97 final.

[67] Návrh Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2016/1011, pokiaľ ide o nízkouhlíkové referenčné hodnoty a referenčné hodnoty pre kladný vplyv v oblasti emisií uhlíka [COM(2018) 355 final].

[68] Návrh Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o zverejňovaní informácií týkajúcich sa udržateľných investícií a rizík ohrozujúcich udržateľnosť, ktorým sa mení smernica (EÚ) 2016/2341 [COM (2018) 354 final].

[69] Návrh Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií [COM (2018) 353 final].

[70] Pozri revidovanú smernicu (EÚ) 2017/828 o právach akcionárov a návrh Komisie oznámenia Komisie COM (2018) 354 final o zverejňovaní informácií o udržateľnosti investormi, ktorých cieľom je prispieť k zvýšenej transparentnosti.

[71] Smernica 2014/95/EÚ o zverejňovaní nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti. V tejto súvislosti Komisia aktualizuje nezáväzné usmernenia (C/2017/4234) do konca druhého štvrťroka 2019, najmä pokiaľ ide o podávanie informácií týkajúcich sa klímy a zdôrazní prepojenia s odlesňovaním.

[72] Pozri napríklad novovzniknutý postup podnikovej evidencie prírodného kapitálu podporovaný Svetovou obchodnou radou pre trvalo udržateľný rozvoj, jej protokol o prírodnom kapitáli a súvisiace verejno-súkromné partnerstvá.

[73] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ z 22. októbra 2014, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami. Text s významom pre EHP.

[74] Napríklad podpora pre: Program posudzovania lesných zdrojov organizácie FAO, vymedzenie pojmov (www.fao.org/forest-resources-assessment/en/) a projekt ROADLESS-FOR (https://forobs.jrc.ec.europa.eu/roadless/), Monitorovacie stredisko pre strednú Afriku (http://www.observatoire-comifac.net), prototypy pre juhovýchodnú Áziu (www.rfo-sea.org/), prototypy pre východnú Afriku (http://apps.rcmrd.org/ofesa) a činnosti súvisiace s monitorovaním, podávaním správ a overovaním v súvislosti s programom REDD+.

[75] Oznámenie Komisie. „Udržateľné biohospodárstvo pre Európu: ako lepšie prepojiť hospodárstvo, spoločnosť a životné prostredie“ (COM/2018/673 final) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0673.

[76] Napr. iniciatíva TRASE (transparentné dodávateľské reťazce pre udržateľné hospodárstva) a platforma Global Forest Watch Commodities inštitútu pre svetové zdroje (World Resources Institute).

[77] Napríklad Partnerstvo EÚ a Afriky pre výskum a inovácie v oblasti potravinovej a výživovej bezpečnosti a udržateľného poľnohospodárstva (FNSSA), spoločný fond ERA-NET 2016 LEAP-Agri a prebiehajúca výzva v roku 2019 LC-SFS-34-2019: Potravinové systémy – Afrika.

[78] Riešenia blízke prírode sa chápu ako riešenia pre život, ktoré sú inšpirované a podporované prírodou, sú nákladovo efektívne a zároveň poskytujú environmentálne, sociálne a hospodárske prínosy a pomáhajú budovať odolnosť.

[79] Globálny informačný systém o prírodných požiaroch (http://gwis.jrc.ec.europa.eu).

[80] Európsky informačný systém o lesných požiaroch (http://effis.jrc.ec.europa.eu).

[81] FAO (2015) *Global Forest Resources Assessments 2015* (Program posudzovania lesných zdrojov organizácie FAO - 2015) a van Lierop a kol. (2015) Forest Ecology and Management 352, s. 78-88.